

e ditorial

Anti-public

Un regizor - și contemporan, și tânăr - declară în stânga și în dreapta că pe el personal nu-l interesează publicul. Un actor - și contemporan, și tânăr, și aflat în conducerea unui teatru - își face un fel de program din faptul că-l preocupă mai puțin, ba chiar foarte puțin, numărul spectatorilor. Câțiva critici - și contemporani, și tineri, și obsedați de spalberarea unor canoane și de instituirea cât mai grabnică a altor canoane - au, la rândul lor, un soi de dispreț rău disimulat față de public, eliminându-l din ecuația comunicării teatrale, care devine astfel șchioapă de un termen. Lăsându-i deocamdată pe toți aceștia în eroarea lor naiv-solipsistă că teatrul s-ar putea face exclusiv pentru cei care-l fac, îmi îndrept cu îngrijorare atenția către cei a căror poziție față de publicul de teatru a evoluat de la ignorare sau dispreț teoretic la agresivitate practică. Astfel, un tânăr regizor al cărui spectacol s-a desfășurat într-o cușcă metalică, la terminarea acestuia i-a încuiat pe spectatori în cușca-spațiu-de-joc și i-a abandonat acolo vreo oră și jumătate, flămânzi, însetați, iritați și fără nici o posibilitate de ieșire. Un teatru, altminteri nu lipsit de reușite notabile, a transformat un workshop al unui mare regizor cu o piesă scrisă în urmă cu treizeci de ani, când mai era la modă acțiunea de asanare a "mentalităților burgheze", într-un spectacol cu public, în care actorii, înșirați la rampă, îi înjurau fără milă și fără rușine pe cei ce plățiseră bilete ca să-i vadă și, eventual, să-i admire. Piesa, destinată unui exercițiu actoricesc intim, a fost jucată, fără dorința regizorului, într-o sală plină. O altă agresiune la adresa publicului, despre care am mai avut prilejul să povestesc, s-a întâmplat într-un festival de teatru, unde o echipă de nebunatici își silea spectatorii, claustrați într-un fel de cușcă, să suporte deasupra capetelor, timp de douăzeci de minute, bocănelile cizmelor cazone ale întregii trupe, însoțite de o muzică agresivă, cu volumul ridicat la granița suportabilității. Și un ultim exemplu: o regizoare tânără, tot într-un festival de teatru, și-a plasat spectatorii pe scenă, în mijlocul unei acțiuni absolut ininteligibile, urmând ca aceștia să "reprezinte" niște copaci dintr-o pădure. Drept care interpretii puneau "copacilor" tot felul de întrebări stupide, îi ciupeau de obraz sau îi trăgeau de barbă.

Toate astea - și multe altele - ar trebui să semnifice implicarea spectatorilor în spectacole. În cele mai multe cazuri, s-a obținut alungarea spectatorilor din teatru. Marea majoritate a oamenilor plătesc bilete ca să se delecteze, să-și procure plăceri estetice, nu să fie maltratați. Aceste spectacole sadice se fac pentru o mică minoritate masochistă, care, mă rog, poate și plăti ca să fie înjurată, ciupită de obraz sau trasă de barbă. În mod nedrept, criticilor care exaltă astfel de spectacole nu li s-a mușcat nasul și nu li s-a turnat vopsea pe haine. Încă!

Dumitru Solomon